

Sljedećeg ćemo vikenda Šumskim danima obilježiti 90 godina od početka izgradnje prvog planinarskog doma u Dalmaciji, a koji od 1961. nosi ime osobe koja je najzaslužnija za podizanje tog velebnog objekta u vrletima Mosora.

24. studenog 1929. prof. Umberto Girometta je položio kamen temeljac pored izvora Ljuvač na Mosoru čime je označio početak izgradnje nakon Tomislavovog doma na Medvednici, najvećeg planinarskog doma u Hrvatskoj. Ideja o gradnji planinarskog doma na Mosoru potekla je 1927. godine kada se poduzimaju koraci na prikupljanju sredstava, a Dom je zahvaljujući neizmjernom trudu Mosoraša dovršen i otvoren 10. listopada 1931.

Polaganju kamena temeljca je nazočio veliki broj planinara iz HPD-a "Mosor" i "Biokovo" na čelu s predsjednicima prof. Giromettom i ing. Orašom, a događaj su uveličali i načelnik turističkog odsjeka u ministarstvu trgovine i industrije dr. Ć. Žižek, podpredsjednik središnjice HPD-a J. Poljak i brojni drugi uzvanici, njih više od 400. Prof. Girometta se u govoru posebno obratio mnogobrojnim okupljenim Poljičanima koji će tijekom sljedeće dvije godine svojim radom uvelike potpomoći izgradnju Doma: "Trebalo da znate, da smo teškim trudom isprosili veći dio potrebitog novca za izgradnju Doma. Sa tim novcem nismo išli, da u gradu gradimo naš Dom, već smo evo, kako vidite, došli k vama u ovu golet, da ga ovdje sagradimo, da nju oživimo, da je pošumimo, pa da tako unaprijedimo selo i seljaka. Sjetite se, da će ovaj Dom biti hram ljubavi prema planini, prema selu i seljaku. Svi oni koji će ovom Domu zalaziti, bili ma koje vjere ili narodnosti, svi će biti prožeti istim čuvstvima ljubavi prema vama, kao i mi. Stoga u svakoj prigodi treba da prema planinarima iskažete ljubav, susretljivost i gostoljubivost, jer su oni najbolji vaši prijatelji. Dok će ovaj Dom dobro doći nama planinarima, da nam bude moguće što podjednako uživati se sunca, zraka i planine i da nam pruža sigurno zaklonište od nevremena, dotle se on uglavnom gradi u korist vašu i vaše djece, jer ono, što su ceste i željezničke tračnice za nizinu, to su su planinarske kuće za planinu. Jedna sama planinarska kuća kadra je da planinu oživi i usreći. Sjetite se, da će ovaj Dom biti ne samo živa veza između vaših sela i grada Splita, već također između vaših sela i cijelog svijeta, pa upravo će se zbog te svestrane veze vaša sela dizati i cvjetati."

Izgradnju Doma su potpomogle i ostale podružnice HPD-a po Hrvatskoj, jer kako je istaknuto iz središnjice: "Dom na Mosoru se ne gradi samo za članove "Mosora", nego za sve članove HPD-a i druge planinare. Napose one podružnice koje ne grade i ne izvode investicije u svom kraju dužne su prema pravilima bratski pomagati one podružnice koje grade i rade". Mnoge su podružnice i potpomogle izgradnju Doma, na čemu smo im neizmjereno zahvalni.

To je inače bilo vrijeme kad je cijelu Hrvatsku zahvatilo val gradnje planinarskih domova, a gradnju je vodio poznati graditelj planinarskih objekata Marko Vukelić iz Volarice (Rossijeva i Krajačeva kuća na Velebitu, Pasarićeva kuća na Ivanšćici) koji je također gradio i Schlosserov dom na Risnjaku, a koji je do današnjih dana uz planinarski dom "Umberto Girometta" ostao tek jedan od samo sedam planinarskih domova u Hrvatskoj pod kojim ne možete parkirati svog limenog ljubimca. Na to smo posebno ponosni!

Planinarski dom "Umberto Girometta" je tijekom ovih devet desetljeća imao četiri značajnije obnove, prva je bila neposredno nakon II. svjetskog rata kad se morao gotovo iz temelja podići, druga 1967. kad su električne instalacije u Domu izveli članovi Bogomir Medić, Miljenko Kriška i Nikola Podrug, dok su rupe za stupove dalekovoda iskopali pripadnici JNA, treća 1975. povodom 50. godišnjice Društva, a četvrta tijekom prošle zime i proljeća kad je u potpunosti renoviran kat planinarskog Doma, gdje su smještene sve spavaonice i sanitarni čvorovi, a tom prigodom je uređen i dio prizemlja Doma. Da je ljubav Mosoraša prema Domu bezgranična svjedoči činjenica da je u ovoj potonjoj akciji uređenja aktivno sudjelovalo 138 članova HPD Mosor i još bar toliko volontera i prijatelja planinara iz Hrvatske te Bosne i Hercegovine. I to nam je zalog za budućnost i jasan pokazatelj da ni sljedeći "zalogaj" (zamjena krova) neće biti prevelik za naš "Mosor".

Tog su 24. studenog 1929. odmah nakon polaganja kamena temeljca za naš Dom organizirani Šumski dani, pa ćemo ovu veliku godišnjicu obilježiti upravo kako i priliči, Šumskim danima. Pridružite nam se i zajedno obilježimo taj veliki dan za našu cjelokupnu planinarsku zajednicu.

Denis Vranješ